

UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I ARKEOLOGJISË DHE TRASHËGIMISË KULTURORE

PROGRAMI I LËNDËS
Drejtimi : Arkeologji dhe Trashëgimi Kulturore

TITULLI I LËNDËS: HISTORIA E GJUHËS

Pedagogu: Prof. Dr. Mimoza KORE
Ngarkesa: 4 ECTS (30 leksione dhe 15 seminare)
Lloji i lëndës: lëndë me zgjedhje
Programi i studimit: Bachelor
Viti/Semestri: III/ II

EKSTRAKT

Lënda Hyrje në historinë e gjuhës shqipe synon t'i pajisë studentët me njohuri për historinë e gjuhës shqipe. Në këtë disiplinë, studentët njihen me vendin e shqipes në rrethin e familjes i.e.v., prejardhjen e shqiptarëve, origjinën e gjuhës shqipe, dokumentet dhe tekstet e para, marrëdhëniet e saj me gjuhët e tjera etj. Me anën e saj shpjegohen faktet historike dhe gjuhësore të prejardhjes së shqiptarëve nga ilirët dhe të gjuhës shqipe prej ilirishtes. Me njohuritë që jepen në të, kjo lëndë i paraprin edhe lëndës së Fonetikës Historike dhe Gramatikës Historike.

TEMAT:

- LEKSION 1.** Burimet dhe metodat e studimit të saj.
- LEKSION 2.** Shqipja gjuhë indoevropiane
- LEKSION 3.** Prejardhja e gjuhës shqipe.
- LEKSION 4.** Teza ilire e prejardhjes së gjuhës shqipe.
- LEKSION 5.** Teza trake e prejardhjes së gjuhës shqipe.

LEKSION 6. Problemi i autoktonisë së shqiptarëve.

LEKSION 7. Emërtimi i gjuhës shqipe në shekuj

LEKSION 8. Vendi i formimit të gjuhës shqipe

LEKSION 9. Dokumentet e para në gjuhën shqipe. Kushtet dhe rëndësia e tyre

LEKSION 10. Marrëdhëniet e shqipes me gjuhë të tjera

LEKSION 11. Marrëdhëniet e shqipes me latinishten.

LEKSION 12. Marrëdhëniet e shqipes me sllavishten.

LEKSION 13. Marrëdhëniet e shqipes me rumanishten.

LEKSION 14. Marrëdhëniet e shqipes me turqishten. Historia e këtyre marrëdhënieve

LEKSION 15. Bashkëpërkime gjuhësore në gjuhët e Ballkanit. Studimet rreth këtyre bashkëpërkimeve. Tiparet gjuhësore ballkanike

FORMA E KONTROLLIT DHE VLERËSIMIT

FREKUENTIMI:

70% pranisë në seminare e domosdoshme.

15 % e notës përfundimtare nga prania dhe angazhimi gjatë kursit apo seminareve

KONTROLLI I VAZHDUESHËM:

Testi 1 i pjesshëm në javën e 6-të (10% e notës përfundimtare)

Testi 2 i pjesshëm në javën e 10-të (15% e notës përfundimtare)

25 % e notës përfundimtare.

DETYRA E KURSIT:

Detyrë kursi ose konspekt i një teksti apo autori ose ese nga 3- 5 faqe format A4, Times New Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5)

20 % e notës përfundimtare

KONTROLLI PËRFUNDIMTAR:

Një test përfundimtar në javën e 16-të të kursit pas kryerjes së 15 javëve të një semestri

40 % e notës përfundimtare

DETYRIMET E STUDENËVE PËR LËNDËN

Frekuentim i rregullt në leksione.

Frekuentim i detyruar në të paktën 70% të seminareve të lëndës.

Përgatitja e një ese-je nga 3-5 faqe format A4, Times New Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5.

Pjesëmarrje në testet e pjesshme gjatë semestrit.

Testi (provimi) përfundimtar (i fundit të smestrit)

LITERATURA:

1. E. Çabej Hyrje në historinë e gjuhës shqipe, II, Tiranë, 1976

Sh. Demiraj Gjuha shqipe dhe historia e saj, Tiranë, 1988.

I. Ajeti, Për historinë e marrëdhënieve të hershme shqiptaro-sllave, SF, 1972, /4

E. Lafe, « Toponimia latino-romane në truallin e shqipes » SF, 1973/3

S.Mansaku, « Autoktonia e shqiptarëve nën dritën e të dhënave të toponimisë së lashtë », SF. 1982/3

S. Mansaku « Probleme të historisë së gjuhës shqipe në dritën e marrëdhënieve të saj me greqishten » Semin XVII ndërkombëtar

2. Akademia e Shkencave e Shqipërisë : « Buzuku dhe gjuha e tij », Tiranë 2005

Cimohovski, È, Pozicioni gjuhësor i ilirishtes ballkanike ne rrethin e gjuhëve i.ev »SF, 1973/2

Jokli, N. Marrëdhëniet e afërisë së shqipes me gjuhët e tjera indoev.SF, 1967, /3Johan Georg von Hahan « Studime shqiptare », Bota shqiptare 10, Instituti i dialogut & i komunikimit Çabej E, Problemi i vendit të formimit të gjuhës shqipe, “Studime gjuhësore”, Tiranë, 1988.

Çabej E, Problemi i burimit të popullit shqiptar e të gjuhës shqiptareAston, F. W (1920).

3. “Studime gjuhësore”, Tiranë, 1988.

Çabej E, Hyrje në historinë e gjuhës shqipe, II, Tiranë, 1976

Çabej E, Vendbanimi i hershëm i shqiptarëve në Gadishullin Ballkanik në dritën e gjuhës dhe të emrave të vendeve « Studime Gjuhësore », Prishtinë, 1977 Demiraj Sh, Gjuha shqipe dhe historia e saj, Tiranë, 1988.